

פרק י"ז / דוד וגלית (חלק ב)

הצורך בפרס כה גדול: והרי לכל אדם מישראל צריך להיות עניין אישי להסיר את החרפה מעל ישראל – ומי הוא בכלל הפלשתי הערל הזה, אשר חירף מערכות א-לוהים חיים והכול פוחדים כל כך מפניו?! הוכחה פשוטה לפירוש זה היא העובדה שדוד אינו מסתפק בתשובה אחת, והוא שב ושואל כלא-מאמין על טיבו של פרס בלתי-מוצדק זה:

(כז) וַיֹּאמֶר לוֹ הָעַם כְּדָבַר הַזֶּה לֵאמֹר פֹּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יִכְנֹו... (ל) וַיִּסָּב מֵאֲצִלוֹ אֶל מוֹל אַחֵר וַיֹּאמֶר כְּדָבַר הַזֶּה וַיִּשְׁבְּהוּ הָעַם דָּבָר כְּדָבַר הָרִאשׁוֹן:

נראה כי כך גם יש להבין את העובדה, שבסופו של דבר הגיעו דבריו עד שאול:

(לא) וַיִּשְׁמְעוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר דָּוִד וַיִּגְדּוּ לִפְנֵי שָׂאוֹל וַיִּקְחֵהוּ:

כעת מגיע רגע המפגש בין שאול ודוד: המלך הירא, המבקש מישהו שיקבל עליו את המשימה הראויה מלכתחילה לו עצמו, ומוכן להבטיח בתמורה גדולות ונצורות, מצד אחד; ומצד שני – הנער הצעיר, שאינו מבין כלל מדוע אין איש יוצא להילחם נגד הפלשתי הערל, והוא חדור אמונה ברורה בניצחון על מי שהעז לחרף מערכות א-לוהים חיים.

א. דוד לפני שאול

אף כי נכונותו של דוד להילחם בעצמו הייתה מובנת מתוך תמיהתו (על פי הבנתנו), מדוע יש צורך בפרס גבוה כל כך על התנדבות למשימה שאינה דורשת כל התלבטות – בכל זאת, עד כה לא אמר דוד דברים מפורשים בעניין זה. עתה, בעמדו לפני שאול, מביע דוד לראשונה את רצונו להילחם עם גלית באופן ישיר:

(לב) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל שָׂאוֹל אֵל פֶּל לֵב אָדָם עָלָיו³ עֲבָדְךָ יִלְדֶּה וְנִלְחַם עִם הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה:

בשלב זה דוחה שאול את הצעתו של דוד:

(לג) וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל אֶל דָּוִד לֹא תוּכַל לְלָכֵת אֶל הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי נָעַר אֶתְּהָ וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מְנַעֲרָיו:

בדברים אלו ממשיך שאול את תפיסתו עד כאן, הרואה את המצב בעיניים 'חילונית', מבלי לתת מקום לאמונה בישועת ה' גם כשיחסי הכוחות אינם מאוזנים. ייתכן, שבאופן אירוני שם המקרא בפיו של שאול את תיאורו של גלית כ'איש מלחמה', תוך התעלמות מכך ש'ה' איש מלחמה, ה' שמו' (שמות ט"ו, ג).

ה. וְהִיא הָאִישׁ אֲשֶׁר יִכְנֹו

תוך כדי הימצאותו במחנה ישראל, שומע דוד את השמועה על הפרס שהוצע למי שיכה את גלית:

(כה) וַיֹּאמֶר אִישׁ יִשְׂרָאֵל הֲרֵאִיתֶם הָאִישׁ הָעֵלֶה הַזֶּה כִּי לְחָרַף אֶת יִשְׂרָאֵל עָלָה וְהִיא הָאִישׁ אֲשֶׁר יִכְנֹו יַעֲשְׂרֵנוּ הַמֶּלֶךְ עֶשְׂרֵי גְדוֹל וְאֶת בְּתוֹ יִתֵּן לוֹ וְאֶת בֵּית אָבִיו יַעֲשֶׂה חֲפְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל:¹

הבטחת פרסים למנצחים בקרב מוכרת לנו ממקומות נוספים. בתחילת ספר שופטים מסופר על הצעתו של כלב בן יפונה "אֲשֶׁר יִכֶּה אֶת קְרִיַת סֶפֶר וּלְכַדָּה וְנִתַּתִּי לוֹ אֶת עֶבְסָה בְּתִי לְאִשָּׁה" (שופטים א', יב), ודוד מכריז לפני הקרב על ציון: "כָּל מִכָּה יְבוֹסִי בְּרֵאשׁוֹנָה יְהִי לְרֵאשׁ וּלְשׂוֹר" (דה"א י"א, ג). עם זאת, הפרס המובטח כאן נראה גדול יותר, שכן הוא כולל הן מרכיבים כלכליים הן מעמד אישי – קשר משפחתי עם המלך.

פרס זה מעיד על שני דברים. ראשית, הוא מבטא את מעורבותו האישית של שאול בכל הנושא. כבר הזכרנו כי למעשה שאול הוא זה שאמור לצאת לקרב מול גלית; הפרס האישי מאת שאול מדגיש את הנגיעה האישית שיש לו בכך שמישהו יעשה במקומו את המלאכה.² שנית, הפרס ממחיש את הפחד הגדול של בני ישראל לצאת למערכה. רושם זה מתחזק לאור התמונה המצטיירת, כי גם הפרס הגדול אינו מצליח לעורר מישהו לקבל עליו את המשימה. אפשר שאת התמונה הזו מחזקת גם שאלתו של דוד:

(כו) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הָאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים עִמּוֹ לֵאמֹר מָה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יִכֶּה אֶת הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וְהִסִּיר חַרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הָעֵרַל הַזֶּה כִּי חָרַף מְעַרְכֹת אֶ-לֹהִים חַיִּים:

ניתן להבין את דבריו כשאלה אינפורמטיבית בלבד, הנובעת מרצון לשמוע מהו הפרס המובטח. לדעת רלב"ג,⁴ דוד ראה כאן את התחלת ההתגשמות של משיחתו למלכות:

והנה התנדב דוד להילחם עם הפלשתי כאשר ידע מה יעשה לאיש אשר יכנו... שכבר נשען בזה על מה שייעדו שמואל מן המלוכה, וכאילו חשב שזה יהיה כלי להשלים רצון השם ית' בצמיחת מלכותו, כי עם היותו חתן המלך יתכן שתגיע לו ההצלחה במלוכה.

ואולם, אפשר ששאלתו של דוד אינה בקשת מידע שסימן שאלה בסופה, אלא תמיהה רבת, שבסופה – סימן קריאה. לאחר ששמע על הפרס הגדול המובטח, תמה דוד על עצם

1 "חפשי בישראל" משמעו: פטור ממסים ו'מדברים האמורים במשפטי המלוכה' (רש"י).

2 גם בסיפור של כלב הייתה מעורבות אישית, שכן המשימה הייתה לכבוש את ערי חבל נחלתו.

3 רד"ק מעלה שתי אפשרויות בהבנת ביטוי זה: או שדוד התכוון ללבו של שאול, ונקט בלשון עדינה כדי שלא לפגוע בו; או שהתכוון ללב כל אדם, כאומר 'אין שום סיבה לאיש לפחד מן הפלשתי הזה'.

חָרְבוּ מֵעַל לְמַדְיוֹ וַיֵּאָל לְלֶכֶת כִּי לֹא נִסָּה וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל שָׂאוֹל לֹא אוֹכַל לְלֶכֶת בְּאַלֶּהָ כִּי לֹא נִסִּיתִי וַיִּסְרֹם
דָּוִד מֵעֲלָיו:

מה פשרה של תמונה זו? ראשית, יש משמעות לעובדה ששאלו מלביש את דוד במדיו הוא. מעשה זה עשוי להעיד על קרבה אישית, כפי שעושה יונתן בפרק הבא: "וַיִּתְפַּשֵּׁט וְהוֹנְתָן אֶת הַמַּעִיל אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתְנַהֵוּ לְדָוִד וַיַּעַד חָרְבוּ וַיַּעַד קִשְׁתּוֹ וַיַּעַד חֲגֹרֹ" (י"ח, ט). יותר מכך: ייתכן שהדבר מסמל גם העברת סמכויות, כפי שמצאנו בהקשרים אחרים. כך, למשל, מועברת הכהונה הגדולה לאלעזר לפני מותו של אהרן: "קַח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי וְהֵעַל אֹתָם הֵר הַהָר. וְהִפָּשֵׁט אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבַּשְׁתָּם אֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי וְאֶהֱרֹן יֵאָסֵף וּמַת שָׁם" (במדבר כ', כה-כו). וכך גם ניתן להבין את מעשהו של אליהו בשעה שבה למשוח את אלישע לנביא תחתיו: "וַיַּעֲבֵר אֶלְיָהוּ אֶלְיֹו וַיִּשְׁלַח אֶדְרָתוֹ אֶלְיֹו" (מל"א י"ט, יט). העובדה ששאלו מלביש את דוד בבגדיו מסמלת אפוא את התחלת התגשמות נבואתו של שמואל – שאף היא עסקה בבגדיו של שאלו: "...וַיִּחַזַק בְּכַנֵּף מַעִילוֹ וַיִּקְרַע. וַיֹּאמֶר אֶלְיֹו שְׂמוּאֵל קְרַע ה' אֶת מַמְלַכְתּוֹ יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיֶךָ הַיּוֹם וּנְתַנָּה לְרַעְךָ הַטּוֹב מִמֶּנִּי" (ט"ו, כז-כח).

ואולם, בתמונה זו יש גם מבט אירוני. שאלו רואה את הקרב כקרב רגיל, ואת דוד – כלוחם רגיל, ועל כן הוא מנסה לציידו בציוד הקרב הטוב ביותר: ציודו שלו. אך דומה שדוד כבר הבין, כי קרב זה לא יתנהל בדרך בה בחר הפלשתי. בדרך זו אין כל אפשרות ריאלית לנצח, ודוד אינו מצפה לנס כה מנוגד לדרך הטבע: ניצחון בקרב פנים אל פנים מול ענק מזוין היטב. דוד מבין שהמפתח לניצחון – בסייעתא דשמיא, אך באופן הקרוב להיות טבעי – טמון ביכולת לנצל את נקודות התורפה של הפלשתי, תוך שימוש בכישרונותיו הטבעיים של דוד.

ז. דוד מול גלית

דוד בוחר להשתמש בכלים ובחלוקי נחל:

(מ) וַיִּקַּח מִקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר לוֹ חֲמִשָּׁה חֲלָקֵי אֲבָנִים
מִן הַנַּחַל וַיִּשֵּׂם אֹתָם בְּכַלְי הָרַעִים אֲשֶׁר לוֹ וּבַיִלְקוּט
וַיִּקְלְעוּ בְּיָדוֹ וַיִּגַּשׁ אֶל הַפְּלִשְׁתִּי:

יש לשים לב לתרגיל ההטעיה של דוד. דוד מחביא את חלוקי הנחל, אוחד בידו האחת במקל ובידו האחת בקלע, ובכך מטשטש את הדרך שבה בחר להילחם בגלית. אל מול פעולה מתוחכמת ועדינה זו, מתוארת באריכות סדרת הפעולות הגסה של הענק הפלשתי, הנחלקת לארבעה פסוקים במבנה הדרגתי בולט לעין:

בתגובה, משכנע דוד את שאלו על ידי סיפור ניצחונו בעבר על הארי והדוב. תחילה מספר דוד את העובדות:

(לד) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל שָׂאוֹל רַעֵה הֲיֵה עִבְדְּךָ לְאָבִיו בְּצֹאן
וּבֵא הָאָרִי וְאֶת הַדּוֹב וְנִשָּׂא שָׂה מִהָעֵדֶר: (לה) וַיִּצְאֲתִי
אֲחֵרָיו וְהַכְתִּיו וְהַצַּלְתִּי מִפְּיָו וַיִּקָּם עָלַי וְהִחַזְקֵתִי
בְּזַקְנֵו וְהַכְתִּיו וְהַמִּיתִיו: (לו) גַּם אֶת הָאָרִי גַם הַדּוֹב
הִכָּה עִבְדְּךָ וְהֵיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעַרְל הַזֶּה כְּאֶחָד מֵהֵם כִּי
חָרַף מַעֲרַכְתּוֹ אֶ-לֵהִים חַיִּים:

מה משמעותו של סיפור זה? יש לשים לב לכך, שדברי דוד נחלקים, כמודגש, לשניים. תחילה מתאר דוד את גבורתו בהכאת הארי והדוב בסדרת פעלים – "וַיִּצְאֲתִי... וְהַכְתִּיו וְהַצַּלְתִּי... וְהִחַזְקֵתִי... וְהַכְתִּיו וְהַמִּיתִיו" – ומתקבל הרושם שהוא מתפאר בכוחו שלו. נראה, שעל דברים אלו שאלו כלל לא הגיב, ובמידה מסוימת נגרמה לו אכזבה, שכן גבורה מול ארי ודוב עדיין אינה מבטיחה ניצחון על איש מלחמה כגלית. משום כך מוסיף דוד היגד נוסף, שיש בו כדי לשנות את התמונה לגמרי:

(לז) וַיֹּאמֶר דָּוִד ה' אֲשֶׁר הַצַּלְנִי מִיַּד הָאָרִי וּמִיַּד הַדּוֹב
הוּא יַצִּילֵנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה...

רק כעת, כאשר מביע דוד את ביטחונו בה', שהוא אשר נתן לו כוח לעשות חיל והצילו מיד הארי והדוב, והוא גם שיציל אותו מיד הפלשתי, מסכים שאלו שדמות מיוחדת עומדת מולו – אדם שכוחותיו הטבעיים עולים בקנה אחד עם עצמתו הרוחנית:

...וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל אֶל דָּוִד לָךְ וְה' יִהְיֶה עִמָּךְ:⁴

דוד ניחן ללא ספק באומץ ובגבורה, אך עדיין צריך היה לזכור לאורך כל הדרך, שכוחו וגבורתו נובעים מסייעתא דשמיא, ולא להסיר תובנה זו מדעתו.

מכל מקום, ייתכן שבסיפור זה קיים מסר נוסף. בפרק ט' הזכרנו, שהכתוב מכנה את המלך "נגיד", ועמדנו על כך שמשמעות המילה היא 'רועה' (השווה שמ"ב ה', ב). תפקידו של מנהיג בישראל מקביל לתפקיד הרועה המוביל את צאנו ושומר עליו מכל משמר. בדבריו מתאר דוד את מסירותו לצאנו, אשר הביאה אותו לצאת לקרב מול ארי ודוב – ובלבד שהצאן לא יופקר. ייתכן אפוא, שבדברים אלו יש גם רמז כלפי שאלו, שאינו נוהג באותה מסירות כלפי צאנו-עמו, ואינו יוצא לקרב להצלתם.

לאחר שמסכים שאלו שדוד יצא לקרב, מתאר הכתוב אפיזודה קצרה:

(לח) וַיִּלְבַּשׁ שָׂאוֹל אֶת דָּוִד מַדְיוֹ וַנְתֵן קוֹבַע⁵ נְחֹשֶׁת
עַל רֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ שְׂרְיוֹן: (לט) וַיַּחְגֵּר דָּוִד אֶת

4 הדברים מפורשים במדרש ויקרא רבה (כו ט): "אמר לו דוד: 'רועה היה עבדך לאבי בצאן ובא הארי והדוב... והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם'. אמר לו שאלו: מי אמר לך שאתה יכול להרגו? מיד השיבו דוד: 'ה' אשר הצילני מיד הארי ומיד הדוב הוא יצילני מיד הפלשתי הזה'. מיד 'יילבש שאלו את דוד מדיו'."

5 כאן נכתב "קובע", ואילו בפס' ה "כובע". שוני זה הנו חלק מתופעה לשונית כללית של התפתחות מספר רב של מילים בעלות משמעות דומה – בנידון דידן: תפיחה עגולה – משורש אחד: כובע-קובע-גבעה-מגבעת-בחת, ועוד.

הניגוד הכפול בין ישועת ה' לבין החרב והחנית, מכון קודם כול כלפי גלית, אך דומה שיש בו גם יותר מרמז ביחס לשאול עצמו. פעמים רבות לאורך הספר מופיעה דמותו של שאול יחד עם חרב וחנית – כמי שזקוק לביטחון אישי מתמיד, ואינו חש בטוח באין החרב והחנית בידו:

וְהָיָה בַיּוֹם מִלְחָמָתָא וְלֹא נִמְצָא חֶרֶב וְחַנִּית בְּיַד כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֶת שְׂאוּל וְאֶת יוֹנָתָן וְתַמְצָא לְשְׂאוּל וּלְיוֹנָתָן בָּנוּ
(י"ג, כב);

וְדוֹד מִנְגַן בְּיָדוֹ בַּיּוֹם בַּיּוֹם וְהַחֲנִית בְּיַד שְׂאוּל. וַיִּטֵּל שְׂאוּל אֶת הַחֲנִית
(י"ח, י"א);

וַתְּהִי רוּחַ ה' רָעָה אֶל שְׂאוּל וְהוּא בְּבֵיתוֹ יוֹשֵׁב וְחַנִּיתוֹ בְּיָדוֹ וְדוֹד מִנְגַן בְּיָדוֹ. וַיִּבְקֹשׁ שְׂאוּל לְהַכּוֹת בְּחַנִּית בְּדוֹד וּבַקִּיר וַיִּפְטֹר מִפְּנֵי שְׂאוּל וַיֵּד אֶת הַחֲנִית בַּקִּיר
(י"ט, ט-ז);

וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת שְׂאוּל אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה יוֹמַת מָה עָשָׂה. וַיִּטֵּל שְׂאוּל אֶת הַחֲנִית עָלָיו לְהַכּוֹתוֹ
(כ', לב-לג);

וְהִנֵּה שְׂאוּל שָׁכַב יָשֵׁן בְּמַעְגָּל וְחַנִּיתוֹ מְעוּכָה בְּאֶרֶץ מְרֹאֲשֵׁתוֹ
(כ"ו, ז).⁸

הניגוד בין הביטחון בחרב ובחנית לבין חוסר הביטחון בה', כפי שבא לידי ביטוי בכמה ממלחמותיו של שאול, יוצר הקבלה קשה בין שאול לבין גלית. האירוניה הטרגית היא, שבסופו של דבר היה סופו של שאול כסופו של גלית – למות דווקא בחרבו שלו, שלא הצילה אותו:

(ד) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לְנִשְׂאָא כְּלִי שֶׁלֶף חֶרֶבְךָ וְדַקְרֵנִי בָּהּ פֶּן יָבֹאוּ הָעֲרָלִים הָאֵלֶּה וְדַקְרֵנִי וְהִתְעַלְּלוּ בִּי וְלֹא אָבָה נִשְׂאָא כְּלִי כִּי יָרָא מְאֹד וַיִּקַּח שְׂאוּל אֶת הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ
(ל"א, ד).⁹

אל מול תופעה זו, בולטת אמונתו הגדולה של דוד והמסר העיקרי שבדבריו, שכל כך היה חסר לשאול לאורך מלכותו בכלל, ובתחילת המערכה הנוכחית בפרט:

כִּי לֹא בְּחֶרֶב וּבְחַנִּית יְהוֹשִׁיעַ ה', כִּי לַה' הַמִּלְחָמָה.

• •
• כל הזכויות שמורות לשיבת הר עציון ולרב אמנון בוק, תשס"ח
• עורך: בעז קלוש
• •

8 דומה, שתופעה זו מעניקה משמעות מיוחדת למסופר שם על לקיחת חניתו של שאול בידי דוד.

9 ההקבלה בין מות שאול למות גלית נמשכת בסיפורו של הנער העמלקי באוזני דוד על מות שאול. ראשית, הנער מזכיר גם את חניתו של שאול: "וַיִּקְרָא נְקִרְתִּי בְּהַר הַגְּלִבְעָה וְהִנֵּה שְׂאוּל נֹשֵׂעַן עַל חַנִּיתוֹ..." (שמ"ב א', ו). המשך סיפורו של הנער – "וַאֲעֲמַד עָלָיו וְאִמְתַּתְהוּ כִּי יִדְעִתִּי כִּי לֹא יִחְיֶה אַחֲרַי נִפְלוּ וַאֲקַח הַנֶּזֶר אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ וְאֶצְעֵדָה אֲשֶׁר עַל זְרָעוֹ וְאָבִיָּאָם אֶל אֲדֹנָי הַנְּהָ" (שם, י') – מקביל לאמור בפרקנו: "וַיִּקַּח אֶת חֶרְבוֹ וַיִּשְׁלַפְהָ מִתְּעָרָה וַיִּמְתַּתְהוּ וַיִּכְרַת בָּהּ אֶת רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי וַיָּבֵאוּהוּ וַיְרוּשְׁלֻם".

I (מא) וַיִּלַּךְ הַפְּלִשְׁתִּי הַלָּךְ וְקָרַב אֶל דָּוִד וְהָאִישׁ נִשְׂא הַצֶּנֶה לְפָנָיו:

II (מב) וַיִּבֹט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה אֶת דָּוִד וַיִּבְזֶהוּ כִּי הָיָה נָעֵר וְאֲדַמְנִי עִם יָפָה מְרֹאָה:

III (מג) וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דָּוִד הַכֶּלֶב אֲנֹכִי כִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בְּמַקְלוֹת וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת דָּוִד בְּאֵ-לֵהוּיוֹ:

VI (מד) וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דָּוִד לָכֵּה אֵלַי וְאַתָּנָה אֶת בְּשָׂרְךָ לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבְהֵמַת הַשָּׂדֶה:

ביטחונו העצמי של הפלשתי מתפתח מרגע לרגע. בשלב הראשון (I) גלית מודע לקיומו של נציג ישראלי שהעז, סוף סוף, לצאת לקרב עמו. גלית טרם רואה את דוד, אך הוא פוסע בזהירות אל מקום הקרב המיועד, ולפניו הולך האיש נושא הציננה כדי להגן עליו. ואולם, כאשר רואה הפלשתי מרחוק⁶ את דוד (II), הוא מופתע למראה הנער האדמוני, יפה המראה, ובז לעומד מולו. כשהוא כבר עומד מול דוד, הוא מתבטא כלפיו באופן מזלזל – "כִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בְּמַקְלוֹת" – ומבלי משים נופל בפח שטמן לו דוד: במקום לראות לפניו מקל וקלע, הוא רואה "מקלות". בשחצנותו הרבה מקלל גלית את דוד באלוהיו,⁷ ולאחר מכן פותח כבר את מהלך הקרב, תוך ביטויי זלזול נוספים בדוד.

בשלב זה נושא דוד את נאומו הנמלץ, רווי הביטחון והאמונה בה':

(מה) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחֶרֶב וּבְחַנִּית וּבְכִידוֹן וְאֲנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם ה' צָבָ-אוֹת אֶ-לֹהֵי מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חִרְפְּתָ: (מו) הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרֶךָ ה' בְּיָדִי וְהִפִּיתֶךָ וְהִסְרֵתִי אֶת רֹאשְׁךָ מֵעֵלְיָךְ וְנָתַתִּי פָּגַר מַחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיֵּי הָאָרֶץ וַיִּדְעוּ כָּל הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱ-לֹהִים לְיִשְׂרָאֵל: (מז) וַיִּדְעוּ כָּל הַקָּהָל הַזֶּה כִּי לֹא בְּחֶרֶב וּבְחַנִּית יְהוֹשִׁיעַ ה' כִּי לַה' הַמִּלְחָמָה וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיָדוֹ:

דברים נמלצים אלו מדברים בעד עצמם. עם זאת, יש לתת את הדעת על נקודה אחת המודגשת בדבריו של דוד – החזרה על עניין החרב והחנית: "אַתָּה בָּא אֵלַי בְּחֶרֶב וּבְחַנִּית וּבְכִידוֹן וְאֲנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּשֵׁם ה' צָבָ-אוֹת אֶ-לֹהֵי מַעַרְכוֹת יִשְׂרָאֵל... וַיִּדְעוּ כָּל הַקָּהָל הַזֶּה כִּי לֹא בְּחֶרֶב וּבְחַנִּית יְהוֹשִׁיעַ ה'..."⁸. הדגשה זו אינה מקרית, שהרי גם בהמשך הפרק חוזר המקרא ומדגיש: "וַיִּחַזַּק דָּוִד מִן הַפְּלִשְׁתִּי בְּקִלְעַ וּבְבָאָבָן וַיֵּד אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמְתַּתְהוּ וְחֶרֶב אֵין בְּיַד דָּוִד" (פס' נ). יתרה מזאת, בסופו של דבר שימשה חרבו של גלית במערכה למטרה אחת בלבד: "וַיִּרְץ דָּוִד וַיַּעֲמֵד אֶל הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֶת חֶרְבוֹ וַיִּשְׁלַפְהָ מִתְּעָרָה וַיִּמְתַּתְהוּ וַיִּכְרַת בָּהּ אֶת רֹאשׁוֹ" (פס' נא).

6 מסתבר, ש"ויבט" מובנו הסתכלות מרחוק, כמו: "וַיֹּאמֶר אֶל נָעֵרוֹ עֲלֶה נָא הִבֵּט דָּרָךְ יָם וַיַּעַל וַיִּבֹט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה" (מל"א י"ח, מג). ועיין שמ"א כ"ד, ח; דה"א כ"א, כא.

7 מצודת דוד מפרש שהוא קילל את דוד באלוהי פלשתים, אך ייתכן גם שהכוונה לא-לוהי ישראל.

* בית המדרש הווירטואלי שליד ישיבת הר עציון *
* האתר בעברית: <http://www.etzion.org.il/vbm> *
* האתר באנגלית: <http://www.vbm-torah.org> *
* *
* משרדי בית המדרש הווירטואלי: 02-9937300 שלוחה 5 *
* דואל: office@etzion.org.il *
* .....